

ЦПАСВХ №283/27.08.2015г.

СТАНОВИЩЕ

на проф. Петър Александров Банков, доктор,

**относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент” в
Национална спортна академия „Васил Левски” за нуждите на
сектор „Физиология” към катедра „Физиология и биохимия”,
област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт.**

Специалност „Физиология на спорта”

Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 23/27.03.2015 г.

Кандидати: доктор, главен асистент Милена Георгиева

Николова, доктор

доктор, главен асистент Петър Александров

Сомлев, доктор

Процедурата по конкурса е в съответствие с изискванията на: Закона за развитие на академичния състав в Република България; Правилника за приложения на Закона за развитие на академичния състав в Република България; Наредбата за заемане на академични длъжности на Национална спортна академия „Васил Левски”.

I. Биографични данни, образователен, педагогически и професионален статус на кандидатите

1. Д-р Милена Георгиева Николова е родена на 19.11.1971 г. в гр. София. Завършва Медицински университет, София (1997 г.). През 2007 г. като редовен докторант защитава дисертационен труд в Института по биофизика – БАН, на тема „Изучаване на промените във възбудимостта на моторната кора, предхождащи волевото движение, с метода на

транскраниална магнитна стимулация”. Придобива образователната и научна степен „Доктор”. Трудовата и професионалната дейност включва – семеен лекар в 22 ДКЦ – София (2001–2003 г.); след конкурс през 2008 г. е назначена за гл. асистент в сектор „Физиология” към катедра „Физиология и биохимия“ на НСА „Васил Левски”.

Д-р Милена Николова води лекционен курс и семинарни упражнения по физиология и физиология на спорта във факултети Треньорски, Учителски и Кинезитерапия, туризъм и спортна анимация със студенти в ОКС „Бакалавър”. Положителна е оценката на осъществената от нея аудиторна и извънаудиторна заетост. Като лектор участва (в лекции и семинарни упражнения) в курсове по СДК.

Кандидатът участва в разработката и реализацията на 5 научноизследователски и образователни проекта (на международно и национално ниво). Била е научен ръководител на две успешно защитени дипломни работи в ОКС „Магистър”. Д-р Милена Николова притежава научен Грант за 2001 г. по неврофизиология в Университета на Бундесвера в Мюнхен и Университета „Людвиг Максимилиан“ в Мюнхен. За повишаване на квалификацията си е участвала в 13 курса. От тях 9 в чужбина и 4 в България. Владее английски и руски език. Притежава много добра компютърна подготовка. Член е на Европейското дружество по медицина на съня.

2. Д-р Петър Александров Сомлев е роден на 17.02.1962 г. в гр. София. През 1986 г. завършва Медицински университет, София. През 2013 г. в НСА „Васил Левски” защитава дисертационен труд на тема „Приложение на вариабилността на сърдечната честота за изследване на вегетативната сърдечна регулация при спортисти”. Придобива образователната и научна степен „Доктор”. Трудовата професионална дейност на кандидата включва: военен клиничен санаториум – гр. Баня,

където отбива редовната си военна служба (1986–1988 г.); общопрактикуващ лекар в Общинска болница – гр. Сливница; ДИБ „Царица Йоана”, Клиника по лъчетерапия и химиотерапия (1992–1994 г.); с конкурс е назначен за гл. асистент в сектор „Физиология” към катедра „Физиология и биохимия” в НСА „Васил Левски” (от 1995 г.).

Д-р Петър Сомлев води лекции и упражнения по физиология и физиология на спорта със студенти от Тренъорски и Учителски факултет на НСА „Васил Левски” – ОКС „Бакалавър”. Водил е лекции в международната програма „Еразмус” и ОКС „Магистър” през учебната 2013–2014 г. – аудиторна заетост 600 ч. и допълнителна заетост – 248 ч. (общо преизпълнение на заетостта – 228 ч.).

Д-р Петър Сомлев е осъществил научно ръководство на 2 успешно защитени дипломни работи на студенти в ОКС „Бакалавър”. В периода 2011–2015 г. участва в разработка и изпълнение на 5 научноизследователски проекта по фонд НС на НСА „Васил Левски”, в т.ч. в 2 образователни и 1 международна програма. В модула „Биоенергетика” от магистърската програма е автор на 4 теми.

Като член на комисия кандидатът е участвал в програмната акредитация на Тренъорски факултет на НСА „Васил Левски” – 7.6. Член е на ръководството на Българското дружество по физиологични науки. Вписан е в регистъра на столичната Лекарска колегия на Българския лекарски съюз. Владее френски и руски език. Притежава добра компютърна подготовка, вкл. за работа с апаратура, за функционални тестове, обработка и анализи на резултати от научно-приложни изследвания. Член е на Европейската колегия по спортна наука (от 2010 г.).

Този анализ ми дава основание да отбележа: образователната, педагогическата и професионалната подготовка на двамата кандидати е в съответствие с изискванията на утвърдените законодателни и правно-

нормативни документи за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент” в НСА „Васил Левски”.

II. Научна продукция на кандидатите

1. За участие в конкурса д-р Милена Николова представя списък, включващ монография и 23 публикации. От тях: 4 са свързани с темата на дисертационния труд (№№ 2, 3, 4, 5); № 21 – по темата на монографичния труд (Джет лаг в спорта). От публикациите – 5 са в реномирани международни списания (импакт фактор №№ 2, 3, 4, 8, 20, 22, 23). Три от публикациите са в импакт фактор 4.438. Д-р Милена Николова е самостоятелен автор в 2 публикации, първи автор – в 6. От публикациите – 7 са на английски език, 9 – са публикувани в национални научни списания. От публикациите 6 са в сборници от международни (4 публикации) и национални (2 публикации) научни прояви. Кандидатът е представил списък с 35 публикувани резюмета. От тях 19 публикации са от международни, а 16 – от национални научни форуми.

Правят впечатление: постигнатата професионална международна изява и престиж на д-р Милена Николова, което е в съответствие с изискванията на НСА „Васил Левски” за участие на академичния състав в реномирани международни издания и научни форуми; разнообразието и актуалността на темите на научните публикации; наличието на задълбоченост, прецизност на изложението и възможностите за приложение на резултатите от изследванията.

Д-р Милена Николова участва в конкурса с монография „Джет лаг в спорта – теоретичен анализ и практически подходи”. Трудът е в обем от 116 с. Включва ползвани литературни източници – 160. От тях: 4 на кирилица и 156 на латиница. Монографията е рецензирана от авторитетни специалисти в областта на физиологията и теорията и методиката на спортната тренировка.

Темата на монографията е актуална и с непреходно значение на един от факторите, което оказва влияние върху подготовката и участието на спортисти в спортни събития в условията на продължителни летателни пътувания.

В труда чрез компетентно формулирани методология и методи за научни изследвания на преден план се разглеждат въпросите на спецификата на биологичния часовник, джет лаг – причини и симптоми. Авторката предлага методи за изследване на нарушенията на циркадния ритъм вследствие на продължителни пътувания на спортисти. Монографията има доказано приложно значение от гледна точка на синхронизиране на адаптацията на спортисти в нова часова зона. Това означава да се преодолее опасността от синдрома джет лаг при елитни спортисти. Темата на монографията е различна от тази на дисертационния труд на кандидата.

2. Д-р Петър Сомлев представя за участие в конкурса 41 публикации. От тях 6 са свързани с дисертационния му труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на тема – „Приложение на вариабилността на сърдечната честота за изследване на вегетативната сърдечна регулация при спортисти”. От общия брой на публикациите 23 са в рецензирани списания. Кандидатът е самостоятелен автор в 16 публикации; първи автор – в 13; 3 статии са публикувани в международни списания; 1 статия в индексирано списание; 2 от публикациите са издадени в чужди издания без импакт фактор. От публикациите – 4 са на английски език (№№ 13, 27, 35, 36). За конкурса следва да бъдат рецензирани 24 труда. Кандидатът е изнесъл доклади в 11 научни форума в България и чужбина (№№ 3, 11, 6, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 26 и 28). Те също не следва да бъдат рецензирани (нямат ISSN код и рецензенти).

Кандидатът представя монография – „Адаптационни промени в сърдечната честота при спортисти” в обем от 191 с., от които 59 (30,9%), списък на ползвана литература, вкл. 25 източника на кирилица и 527 на латиница. В монографията кандидатът отделя внимание на съвременни физиологични концепции относно генерирането на сърдечната честота; видовете сърдечна честота и области на приложение; адаптационни промени и вариабилност на сърдечната честота; методологични основи на приложението на вариабилността на сърдечната честота в спорта. Темата на монографията е сходна с тази на дисертационния труд. Допуснато е дублиране на някои части от съдържанието в двата труда. Този факт говори за неспазване на изискванията на Наредбата за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски”.

Нещо повече, при липсата на добре формулирани методология и концепция за разработката на труда не е обосновано ползването на 552 литературни източника. Това ограничава възможността за позиции на д-р Петър Сомлев по теоретичните и научно-приложните изследвания – обект на публикациите.

III. Основни приноси в публикациите на кандидатите

1. Някои основни приноси в научните публикации на д-р Милена Николова, представени в синтезиран вид:

- изследване на коровите механизми на волевите движения в отговор на зрителна команда чрез метода на транскраниалната магнитна стимулация;
- изследвания, свързани с медицината на съня. За първи път са представени данни за разпространеността на синдрома обструктивна сънна апнея (ОСА) в нашата страна;
- разпознаване на синдрома ОСА от денталните медици посредством някои опростени орофарингеални измервания, принос с важно практическо

значение;

- разпространеност на нарушенията на дишането по време на сън сред определени групи атлети;

- изследвания във височинни условия. Такива изследвания се правят за първи път у нас и са с голям принос, тъй като са изключително трудоемки в екстремните условия на високата планина и трудно се обезпечават апаратурно;

- съществен принос имат резултатите от изследванията, които показват, че след достигане на 4200 м надморска височина аклиматизационният няма положителен ефект, което променя досегашните схващания;

- изследване на параметрите на съня на членове на българската антарктическа експедиция в базата „Св. Климент Охридски”, полуостров Ливингстън;

- интерес представлява и ролята на неинвазивния показател транзиторно време на пулса (pulse transit time – PTT) за ранно откриване на дихателни нарушения по време на сън. За първи път този показател е използван при атлети;

- разработване на скрининг методика за ранно откриване на ОСА при 3 – 5-годишни деца;

- синхронизиране на циркадния ритъм при бързо прекосяване на много часови зони (джет лаг синдром).

2. Някои основни приноси, представени и оценени от д-р Петър Сомлев, които могат да се приемат за положителни:

- научно-приложни изследвания на вариабилността на сърдечната честота и невровегетативната сърдечна регулация при нетренирани лица и спортисти, вкл. прилагане на нелинейни показатели на графиката на Поанкаре за анализ на вариабилността на сърдечната честота. По същество

тези изследвания са основна тема на публикации на д-р Петър Сомлев. Те имат потвърждаващ характер;

- научно-приложни основи на функционалния контрол в иновационната програма по проекта „Влияние на гимнастиката при жени с нормална бременност”;

- изследване на неврофизиологичните основи на вниманието като когнитивен процес и методите за неговото трениране и развитие при спортисти, вкл. въвеждане на квалификация на спортовете според вида на вниманието при спортисти;

- теоретични и научно-приложни аспекти на субмаксималните аеробни тестове на възможностите за включването им в образователния процес по различни видове спорт.

Д-р Милена Николова представя прецизно и коректно 20 цитирания на научните си трудове, вкл. в: чуждестранни учебници – 3; дисертационни трудове – 2; научни списания – 15. От цитиранията на публикациите – 13 са в международни научни издания с импакт фактор; в статията – Nikolova M., Pondev, N., Christova L., Wolf. W., Kossev A. (2006) EUR, S. Appl. Physiol Physiol е цитирана 18 пъти. Това придава висока научна стойност на някои от публикациите на кандидата.

Д-р Петър Сомлев е представил списък от 28 цитирания. От тях: в дипломни работи – 6; дисертационни трудове – 9 (вкл. 1 автоцитиране, поради това, че авторът на дисертацията е и съавтор на публикацията); Цитиранията – са в: български публикации (списания) 8 и 5 в чуждестранни издания. Прави впечатление, че кандидатът е посочил единствено публикацията, която е цитирана, без коректен текст, ползван в съдържанието на статиите на авторите. Това намалява доказателствата за стойността на цитиранията. Не дава възможност да се направи обективна и прецизна оценка на едно от изискванията на основните параметри на показатели за заемане на академичната длъжност „Доцент”.

IV. Заключение

Направеният анализ на образователния, педагогическия, професионалния статут и на научната продукция на участниците в конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” в сектор „Физиология” към катедра „Физиология и биохимия” на Национална спортна академия „Васил Левски” ми дава основание с убеденост да предложа на членовете на научното жури:

Първо. Да оценят положително предимствата на д-р Милена Николова (спрямо д-р Петър Сомлев) в обявения конкурс. Те са: иновационно разработен на високо научно ниво, с потенциални възможности за практическо приложение в областта на подготовката и участието на спортисти в спортни събития, монографичен труд „Джет лаг – теоретичен анализ и практически подходи”; авторитетно представяне на публикации в престижни международни издания, които имат импакт фактор, което е едно от основните изисквания на Национална спортна академия „Васил Левски” за заемане на академични длъжности; проява на прецизност и коректност в представяне приносите на научните трудове, а с това и предизвикване на научен интерес от страна на авторитетни автори, в резултат на което трудовете на д-р Милена Николова са цитирани в редица международни списания, учебници и дисертационни трудове.

Второ. Да вземат решение д-р Милена Николова да заеме академичната длъжност „Доцент” в сектор „Физиология” към Катедра „Физиология и биохимия” на Национална спортна академия „Васил Левски”.

17.08.2015 г.

София

Представил становището:

Проф. Петър Банков, доктор

